

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

471-IOJI PLENARINĖ SESIJA, 2011 M. GEGUŽĖS 4, 5 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl finansų ir ekonomikos krizės poveikio darbo jėgos pasiskirstymui įvairiuose gamybos sektoriuose ypatingą dėmesį skiriant MVĮ

(tiriamoji nuomonė)

(2011/C 218/01)

Pranešėjas **Antonello PEZZINI**

Bendrapranešėjis **Karel HAVLÍČEK**

Nuolatinis Vengrijos Respublikos atstovas Europos Sąjungoje Péter Györkös ES Tarybai pirmininkausiančios Vengrijos vardu 2010 m. lapkričio 15 d. paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti tiriamąją nuomonę dėl

Finansų ir ekonomikos krizės poveikio darbo jėgos pasiskirstymui įvairiuose gamybos sektoriuose ypatingą dėmesį skiriant MVĮ.

Pramonės permainų konsultacinė komisija (CCMI), kuri buvo atsakinga už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. balandžio 4 d. priėmė savo nuomonę.

471-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2011 m. gegužės 4–5 d. (gegužės 4 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 153 nariams balsavus už, 5 – prieš ir 11 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK labai palankiai vertina pirmininkaujančios Vengrijos skiriamą dėmesį organizuotai pilietinei visuomenei itin svarbiam klausimui, t. y. dabartinės ekonomikos ir finansų krizės poveikiui darbo jėgai ir jos pasiskirstymui įvairiuose gamybos sektoriuose ypatingą dėmesį skiriant MVĮ.

1.2 Be to, EESRK primena ne kartą turėjus galimybę pareikšti savo nuomonę dėl mažųjų ir vidutinių įmonių, kurios kartu su viešuoju sektoriumi ir socialine ekonomika sudaro Europos ekonomikos ir užimtumo jungiamąjį audinį.

1.3 MVĮ labai nukentėjo nuo pasaulio ekonomikos ir finansų krizės, nors daugeliu atvejų ėmėsi lankstesnių priemonių ir novatoriškų sprendimų.

1.4 EESRK mano, kad ES gali labiau paremti MVĮ, o ne tik skelbti principinius pareiškimus. Šiuo metu būtini nuoseklūs ir koordinuoti ES veiksmai, kurie būtų orientuoti į įvairius prioritetus ir kuriais būtų siekiama gerinti veiklos sąlygas vidaus rinkoje ir skatinti MVĮ internacionalizaciją.

1.4.1 Iš prioritetinių veiksmų EESRK išskiria naujų verslumo, ypač moterų, galimybių vystymą, jaunimo užimtumą ir pavyzdinės iniciatyvos „Judus jaunimas“ rėmimą.

1.4.2 Rekomenduoja reguliariai organizuoti **MVĮ metinę konferenciją**, skirtą Europos MVĮ padėčiai apibendrinti, visų pirma užimtumo požiūriu. Šioje pavyzdinėje konferencijoje turėtų dalyvauti įvairios nacionalinės ir Europos profesinės organizacijos ir visos ES institucijos.

1.5 EESRK visų pirma prašo parengti veiksmų planą siekiant nedelsiant užtikrinti naujų novatoriškų įmonių vystymui ir esamų MVĮ rėmimui būtinas sąlygas, prisidėti prie naujų darbo vietų, kurios reikalingos norint įveikti krizę ir vėl užtikrinti tvarų augimą, kūrimo. Numatyti veiksmai turėtų būti planuojami Europos, nacionaliniu ir regionų lygmeniu ir apimti tiek komercines ir nekomercines, tiek socialinės ekonomikos įmones. Be šios plano nuostatos reikėtų taip pat pasirūpinti bedarbių ir jaunimo mokymu, kad jie galėtų gauti naują darbą.

1.5.1 ES, sutarusi su valstybėmis narėmis, galėtų konvergencijos regionuose skatinti naudoti struktūrinių fondų lėšas MVĮ remti.

1.6 EESRK nuomone, reikia paspartinti MVĮ internacionalizacijos procesą ir taip sudaryti joms palankesnes sąlygas patekti į naujas rinkas ir kartu kurti darbo vietas.

1.6.1 Prieš pradėdant vykdyti veiklą naujose rinkose turėtų būti sudaromos tvirtos prekybos sutartys, kuriose būtų numatyti paprasti procedūrų protokolai, kuriais MVĮ būtų lengva naudotis.

1.7 EESRK mano, kad labai svarbu skatinti verslumą ir iniciatyvumą sukuriant aplinką, kurioje remiami verslininkai, suprantama rinkai būdinga rizika ir vertinamas žmogiškasis kapitalas.

1.8 Siekiant išsaugoti darbo vietas ir didinti darbuotojų atliekamą įmonių stiprinimo vaidmenį būtina skatinti mokymą, žinių ir kvalifikacijos perdavimą, naujus darbo metodus, gebėjimo keistis ugdymą, ypač šiuo krizės laikotarpiu.

1.9 EESRK pabrėžia socialinius ir aplinkos apsaugos standartus atitinkančių viešųjų pirkimų svarbą, nes jie padeda įmonėms išlikti ir išsaugoti vietos gyventojų užimtumą. Krizės sąlygomis, kai iškyla pavojus daugeliui darbo vietų, principas „pradėk nuo mažo“ turėtų būti privalomas. Tinkamai, atsakingai ir sumaniai valdant viešojo sektoriaus paklausą būtų galima paskatinti atvirą konkurenciją ir inovacijas.

1.10 EESRK nuomone, reikia skatinti MVĮ branduolių (angl. *clusters*) ir sektorių grupių kūrimą. Didelių ir mažų įmonių bendros sutartys ir dalijimasis žiniomis galėtų suteikti novatoriškų pasiekimų pasinaudojant sektorių ir kitų tinklų sistemomis.

1.11 Kad būtų gauta kuo daugiau naudos iš vykdomų novatoriškų sektorių iniciatyvų, EESRK rekomenduoja geriau jas koordinuoti atsižvelgiant į technologijų, užimtumo, investicijų ir žmogiškųjų išteklių optimizavimo aspektus.

1.12 Reikia pripažinti būtinybę sukurti naujus finansinius mechanizmus. EESRK mano, kad finansiniai sunkumai ir kiti

krizės padariniai MVĮ buvo dar sunkesni dėl nesugebėjimo imtis naujų priemonių ar sustiprinti esamas: *Jeremie*, *Jasper* ir *Jessica*.

1.13 EESRK nuomone, Komisija, rodydama pavyzdį valstybėms narėms, turėtų paspartinti esamų teisės aktų tinkamumo patikrinimus (angl. *fitness checks*), kad būtų sumažintas bendras teisės aktų poveikis, apribojimai ir sąnaudos.

1.14 Komiteto nuomone, naujus pasiūlymus dėl teisės aktų reikėtų iš anksto išnagrinėti, kad būtų nustatytas jų poveikis konkurencingumui, šiuo tikslu atliekant veiklos, Bendrijos ir nacionalinius poveikio vertinimus.

1.15 EESRK ragina Komisiją pabrėžti ir aktyviau skatinti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias technologijas ir ekologišką ekonomiką – naujų ir geresnių darbo vietų šaltinį.

1.16 Būtų naudinga remti ir skatinti tarptautinių ir sektorių tinklų, skirtų svarbiausiems kūrėjams ir inovacijų lyderiams, plėtrą. Šiuo požiūriu rekomenduoja **Europos įmonių tinklui** (angl. *Enterprise Europe Network*) atlikti ne tik bendro informavimo ir patariamąją funkciją, bet ir **sektorinį** vaidmenį bei „vieno langelio“ administracinę funkciją.

1.17 EESRK prašo greičiau priimti Europos MVĮ statutą ir valstybėse narėse įgyvendinti Smulkiojo verslo aktą. Šiais klausimais Komitetas jau parengė savo nuomonę.

2. Įžanga

2.1 2008 m. ištikus ekonomikos krizei, 2002–2008 m. užfiksuota teigiama MVĮ raidos tendencija staiga sustojo. Apskaičiuota, kad 2009–2010 m. laikotarpiu buvo prarasta 3,25 mln. darbo vietų ⁽¹⁾.

2.2 2010 m. nedarbo lygis ES pasiekė 9,6 proc. ir dar didesnis buvo viešojo administravimo, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose. Vyko nežymi mažmeninės prekybos ir gamybos sektorių plėtra, o jaunimo (15–24 metų amžiaus grupės) darbo rinkoje tebevyravo sąstingis: nedarbo lygis siekė maždaug 21 proc. ir buvo aukščiausias nuo krizės pradžios.

2.2.1 Kita vertus, ekonomikos krizė ir tam tikri veiksniai, pavyzdžiui, globalizacija, technologijų pažanga, senėjanti visuomenė ir laipsniškas perėjimas prie mažai anglies dioksido ir kietųjų dalelių į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, buvo stiprus postūmis spartiems pokyčiams, susijusiems su darbo rinkai reikalinga kvalifikacija bei igūdžiais ir ryškia naujų profesijų formavimosi tendencija.

⁽¹⁾ 2010 m. pranešimas *European SMEs under pressure* („Europos MVĮ patiria spaudimą“).

2.3 Sektorių lygmeniu nuosmukis, atrodo, paskatino dabartinę tendenciją perkelti darbo vietas iš pirminės ir pagrindinės gamybinės veiklos sektorių į paslaugų sektorių. Prognozuojama, kad 2010–2020 m. laikotarpiu užimtumas labai sumažės pirmiame ūkio sektoriuje ir žemės ūkyje, gali būti prarasta darbo vietų apdirbamojoje ir gamybos pramonėje, o paslaugų (ypač paslaugų pramonei ir rinkos paslaugų) sektoriuje užimtumas išaugs. Numatomas didesnis užimtumas platinimo ir vežimo srityse, taip pat viešbučių, restoranų ir turizmo, sveikatos, švietimo ir saugumo sektoriuose.

2.4 Kalbant apie profesinę kvalifikaciją, reikia stiprinti ir iki 2020 m. padidinti tendenciją siekti vidutinės ir aukštos kvalifikacijos (40 proc.), kuri reikalinga vadovams, specialistams ir techniniams darbuotojams, užimantiems daug žinių ir įgūdžių reikalaujančias pareigas.

2.4.1 Numatoma, kad daugiausia bus atleista žemo lygio išsilavinimą turinčių ar mažiau kvalifikuotų darbuotojų. Paaiškėjo, kad visuotinės ekonomikos krizės atveju labiausiai nukenčia užimtumas investicinį turtą kuriančiuose sektoriuose, kadangi juose itin svarbi kompetencija ir jiems dažnai reikalingi specialūs įgūdžiai.

2.5 Komitetas ne kartą priminė ⁽²⁾, kad „visuotinai pripažįstama, kad mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) Europos Sąjungos ekonomikai labai svarbios“, ir pabrėžė ⁽³⁾, kad „kadangi ekonominiai rodikliai, inovacijos ir užimtumas vis labiau priklauso nuo MVĮ, daugiausia dėmesio reikėtų skirti jaunimo verslumo ugdymui“.

2.6 ES yra per 20 mln. savarankiškų įmonių, iš kurių daugiau kaip 99 proc. – mažos ir vidutinės įmonės, turinčios mažiau nei 250 darbuotojų. Didžiąją jų dalį (92 proc.) sudaro mikroįmonės, kuriose dirba mažiau nei 10 darbuotojų. Be to, MVĮ užtikrina daugiau kaip 67 proc. darbo vietų ES ⁽⁴⁾. Daugeiui šių MVĮ pavyko išgyventi krizę tik dėl jų darbuotojų pasiŕventimo.

2.7 Tačiau reikia atsiŕvelgti į įvairias kliūtis:

— verslumui vystyti nepritaikytą aplinką,

— sunkumus gauti kreditą,

⁽²⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl įvairių politinių priemonių, išskyrus atitinkamą finansavimą, galinčių prisidėti prie mažų ir vidutinių įmonių augimo ir vystymosi, OL C 27, 2009 2 3, p. 7, EESRK nuomonę Kaip padėti MVĮ prisitaikyti prie pasaulinės rinkos pokyčių, OL C 255, 2010 9 22, p. 24 ir EESRK nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Visų pirma galvokime apie mažuosius“. Europos iniciatyva „Small Business Act“, OL C 182, 2009 8 4, p. 30.

⁽³⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Lisabonos strategijos po 2010 m., OL C 128, 2010 5 18, p. 3.

⁽⁴⁾ Šaltinis – Eurostatas.

— nepalankias internacionalizacijos ir patekimo į rinkas sąlygas,

— nepakankamą žinių ir valdymo gebėjimų perdavimą,

— nepakankamą intelektinės nuosavybės apsaugą.

Šios kliūtys gali trukdyti naujos verslumo kultūros formavimuisi ir novatoriškų MVĮ kūrimuisi bei sparčiam vystymuisi, taip pat tolesniam visiško užimtumo politikos įgyvendinimui.

2.8 2009 m. didžiųjų įmonių, kuriose užfiksuotas darbo vietų mažinimas, skaičius buvo dvigubai didesnis nei mažųjų įmonių ir trigubai didesnis nei mikroįmonių. Šie duomenys patvirtina dviejų pastarųjų įmonių tipų gebėjimą atlikti stabilizatoriaus vaidmenį vykstant ekonomikos ciklams.

2.9 Įvairių ES šalių darbo rinka vystosi labai skirtingai, o jaunimo nedarbo lygis nepriimtinas. Nors 2010–2011 m. ES vidurkis gali nusistovėti ties kritine daugiau kaip 10 proc. riba, darbo jėgos pasiskirstymas įvairiuose sektoriuose, teritoriniuose vienetuose ir ypač amžiaus grupėse kelia kur kas didesnę nerimą.

2.9.1 Naujausia ataskaita „Užimtumas Europoje 2010 m.“ rodo, kad labiausiai nuo krizės nukentėjo jaunimas: 15–24 metų amžiaus grupės jaunuolių nedarbo lygis pasiekė ir kai kuriose šalyse net viršija 30 proc.

2.10 Europos darbo jėgos pasiskirstymo įvairiuose sektoriuose ⁽⁵⁾, įskaitant pasiskirstymą pagal amžių, lytį ir įmonės pobūdį, raidos analizė rodo, kad:

— bendras ES 27 užimtumo lygis ⁽⁶⁾ 2000–2009 m. išaugo nuo 62,2 iki 64,6 proc.,

— jaunimo užimtumo lygis ⁽⁷⁾ tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo nuo 37,5 iki 35,2 proc.,

— bendras moterų užimtumo lygis išaugo nuo 53,7 iki 58,6 proc., o jaunų moterų sumažėjo nuo 34,1 iki 33,1 proc.,

— užimtumo lygis ES 27 pramonės sektoriuje sumažėjo nuo 26,8 2000 m. iki 24,1 proc. 2009 m.,

— užimtumo lygis paslaugų sektoriuje išaugo nuo 65,9 2000 m. iki 70,4 proc. 2009 m.,

⁽⁵⁾ Eurostatas. Darbo rinkos rodikliai / Europos Sąjunga 27, 2010 m.

⁽⁶⁾ Eurostato apibrėžta 15–64 metų amžiaus grupė.

⁽⁷⁾ Eurostato apibrėžta 15–24 metų amžiaus grupė.

— užimtumo lygis žemės ūkio sektoriuje sumažėjo nuo 7,3 2000 m. iki 5,6 proc. 2009 m.

2.11 Duomenys rodo, kad ES 15 padėtis šiek tiek geresnė tiek bendro užimtumo lygio (63,4–65,9 proc.), tiek ir moterų užimtumo (54,1–59,9 proc.) požiūriu.

2.12 ES programa „Judus jaunimas“ siekiama suteikti abiejų lyčių jaunuoliams igūdžių ir naujų gebėjimų, nors šis siekis gali atrodyti kuklus turint omenyje didžiulį šios problemos mastą ir turėtų būti derinamas su kitomis iniciatyvomis, kuriomis siekiama kurti naujas veiklos rūšis ir įmones.

2.13 Komitetas, pasitelkdamas savo Pramonės permainų konsultacinę komisiją (CCMI), turėjo galimybę pareikšti savo nuomonę dėl krizės poveikio užimtumui apdirbamosios pramonės sektoriuje, automobilių, tekstilės, metalo apdirbimo, aviacijos pramonėje, kultūros ir kūrybos sektoriuose, laivų ir laivų statybos pramonėje, anglių ir plieno pramonėje, buitinių elektros prietaisų pramonėje ir kituose sektoriuose, pavyzdžiui, miškininkystės, žemės ūkio ir paslaugų.

2.14 Visuose sektoriuose šalia stambųjų įmonių veikia daug MVĮ, pavyzdžiui, apdirbamosios pramonės sektoriuje (iš 2 376 000 Europos įmonių 2 357 000 yra MVĮ), statybų sektoriuje (iš 2 916 000 įmonių 2 914 000 yra MVĮ) ar didmeninės ir mažmeninės prekybos, automobilių ir motociklų remonto ir namų ūkio reikmenų sektoriuose (iš viso 6 491 000 MVĮ iš 6 497 000 įmonių), taip pat nekilnojamojo turto paslaugų, restoranų, viešbučių ir transporto sektoriuose.

2.15 EESRK pabrėžia visišką didžiųjų, mažųjų ir vidutinių įmonių tarpusavio papildomumą, kuris dažnai pasireiškia kokybiškais subrangos sutartimis, veiksmingomis užsakomosiomis paslaugomis ir itin novatoriškų įmonių kūrimu.

2.16 Galimybė kurti naujas darbo vietas viešojo ir privačiojo sektoriaus ir socialinės ekonomikos mažosiose ir vidutinėse įmonėse, kaip priemonė kovoti su krize ir skatinti tvarų ekonomikos augimą ir konkurencingumą, ypač svarbi kai kuriems paslaugų sektoriams ⁽⁸⁾:

- mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros pagrindu steigiamos įmonės,
- informacinių technologijų ir susijusios veiklos sektoriui,
- pastatų priežiūros ir renovacijos veiklai,
- su finansiniu tarpininkavimu susijusiai pagalbinei veiklai,
- viešbučių ir restoranų sektoriui,
- turizmo ir kultūros sektoriui,
- pašto, telekomunikacijų ir transporto sektoriui,
- elektros, dujų ir vandens tiekimo sektoriui,

⁽⁸⁾ Žr. Hartmut Schrör, *Enterprise Births, Survivals and Deaths - Employment effects* („Įmonių kūrimas, gyvavimas ir žlugimas. Poveikis užimtumui“) (Eurostatas, *Statistics in Focus*, 44/2008).

— Pirmaujančios rinkos iniciatyvoje (angl. *Lead Market*) numatytiems sektoriams: e. sveikata, tvari statyba, pažangi tekstilė, biologinės kilmės produktai, perdirbimas, atsinaujinančiųjų išteklių energija ir ekologiška ekonomika.

2.17 Kalbant apie MVĮ indėlio kuriant ES pridėtinę vertę ir užtikrinant užimtumą teritorinį pasiskirstymą 2002–2007 m. laikotarpiu, pastebima, kad užimtumo požiūriu skirtumai nėra itin dideli, tačiau ES 12 ir ES 15 MVĮ labai nevienodai prisideda prie papildomos vertės kūrimo: darbo našumo atotrūkis tarp MVĮ ir didžiųjų įmonių naujosiose valstybėse narėse yra kur kas didesnis nei senosiose.

2.18 Be to, MVĮ ne tik kuria naujas darbo vietas, bet ir iš esmės prisideda prie ekonomikos dinamikos ir inovacijų diegimo, kadangi, perduodamos ir parduodamos idėjos ir išradimus, veikia kaip stipri mokslinių žinių ir technologijų pritaikymo varomoji jėga. Šiuo požiūriu reikia pažymėti, kad ES lygmeniu išdėstytas naujas požiūris, grindžiamas principu „pradėk nuo mažo“ ir Smulkiojo verslo aktu (angl. *Small Business Act*), dar nėra visiškai taikomas, ypač regionų ir nacionaliniu lygmeniu.

2.19 Komiteto nuomone, reikia aktyviau kurti augimo pajėgumus turinčias MVĮ inovacijų grupes (branduolius), kurios paskatintų inovacijų protrūkį pasinaudojant tinklo sistema, kuri suteikia galimybę į rinką greitai pateikti aukštos kokybės ir vartotojui pritaikytus produktus.

2.20 Siekiant skatinti MVĮ vystymąsi ir konkurencingumą, svarbiausia remti jų internacionalizaciją pasaulio rinkose ir stiprinti jų pajėgumus vidaus rinkoje užtikrinant vienodas konkurencijos ir veiklos sąlygas.

2.21 Nors vidutiniškai MVĮ sukuria daugiau kaip 50 proc. nacionalinio BVP, jų eksportas už ES ribų vidutiniškai sudaro tik 30 proc., nepaisant to, kad jų indėlis dažnai įtraukiamas į pasaulio vertės grandines.

2.22 Be to, labai akcentuojamos paprastesnės sąlygos gauti kreditą. Krizės metu ES rėmė vyriausybes, finansų institucijas ir didžiąsias įmones, tačiau mažai arba nieko nenuveikė, kad paremtų MVĮ ir našių, pastovių darbo vietų kūrimą vietos lygmeniu. Reikėtų stiprinti šias priemones: *Jeremie, Jessica, Jasper*.

2.23 EESRK mano, kad ES vyriausybės turi ryžtingai remti:

- nacionalines ir regionines verslumo skatinimo programas,
- mažųjų ir vidutinių įmonių veiklos išsaugojimo priemones,

- naujų veiklos rūšių, susijusių su pažangiais produktais ir paslaugomis, vystymą,
 - biurokratinių kliūčių mažinimą,
 - bedarbių ir jaunimo mokymą, kad jie galėtų užimti naujas darbo vietas,
 - nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir mokymą,
 - socialinį dialogą,
 - geresnes galimybes pasinaudoti ES programomis, ypatingą dėmesį skiriant MVĮ finansavimui,
 - kovą su mokesčių vengimu ir nelegaliu darbu,
 - administracinės naštos mažinimą ir paprastinimą stiprinant „vieno langelio“ principą ir sektorių tinklus.
- 2.24 EESRK ypač ragina paspartinti vykdomą peržiūrą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pasinaudoti ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programomis.
- 2.25 Reikia šalinti rinkos trūkumus, kurie trukdo kurti pastovias darbo vietas, vystyti verslumą, diegti inovacijas, skatinti tvarų ekonomikos augimą, ir šiuo tikslu imtis dinamiškų priemonių, kurios tiktų ir padėtų įmonėms kurtis, plėstis ir pasitraukti iš rinkos deramomis, aiškiomis ir skaidriomis sąlygomis.

3. Pastabos

3.1 Ši tiriamoji nuomonė parengta ES Tarybai pirmininkaujančios Vengrijos prašymu ir joje nagrinėjamas finansų ir ekonomikos krizės poveikis darbo jėgai ir jos pasiskirstymui įvairiuose gamybos sektoriuose, ypatingą dėmesį skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

3.2 EESRK nuomone, jei Europa nori įveikti krizę ir atlikti pagrindinį vaidmenį vykstant globalizacijai, reikia nedelsiant imtis bendrų nuoseklių ir suderintų veiksmų, kurie veiksmingai žodžius paverstų darbais daugelyje prioritetinių sričių, kuriais būtų pagerintos veiklos sąlygos tiek vidaus, tiek pasaulio rinkose, kurie skatintų inovacijas mažosiose ir vidutinėse įmonėse, būtų akstinas verslumui, padėtų nustatyti naujus darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo būdus ir padėtų darbo rinkai prisitaikyti prie naujų iššūkių.

3.3 Kad būtų visapusiškai užtikrintas teigiamas MVĮ indėlis į užimtumą net naujomis globalizacijos sąlygomis, nepaisant tarptautinės krizės pramoninėse šalyse, MVĮ turi būti sudaryta galimybė konkuruoti visais požūriais vienodomis sąlygomis šiomis priemonėmis:

- gairių sukurti sąlygoms, kurios reikalingos norint užtikrinti MVĮ galimybes visapusiškai prisidėti prie darbo vietų kūrimo, nustatymas,
- mažųjų ir vidutinių įmonių pajėgumų inovacijų srityje vystymas ir tinklų, gamybos ir paslaugų įmonių grupių ir technologijų parkų rėmimas ⁽⁹⁾,
- galimybių patekti į užsienio rinkas, gauti finansavimą ir didesnes mokėjimo garantijas užtikrinimas, griežtesnės draudimo sąlygos vykdant tarptautinę prekybą,
- pažangios ekonominės paramos rinkoms struktūros ⁽¹⁰⁾ sukūrimas, kartu visiškai abipusiai atveriant Europos ir užsienio rinkas,
- socialinių ir aplinkos, taip pat pramoninės ir intelektinės nuosavybės standartų laikymasis,
- priemonės prieš neproporcingą informaciją, susijusią su galimybe gauti kreditą, kad būtų užtikrinta tinkama kreditų, paskolų, rizikos kapitalo įnašų pasiūla,
- tęstinio mokymosi struktūros, skirtos ugdyti verslumą ir įmonių valdymo gebėjimus, kad būtų užtikrinta kvalifikuotų darbuotojų pasiūla ir socialinių partnerių suderinta darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros sistema,
- nacionaliniu ir Europos lygmeniu vykdomas socialinis dialogas, pripažįstantis MVĮ ypatumus ir užtikrinantis deramą jų atstovavimą ES lygmeniu; šis dialogas turėtų suteikti socialiniams partneriams galimybę tinkamai šalinti krizės padarinius,
- kova su neoficialia ekonomika ir konkurencijos politikos, susijusios su valstybės pagalba, stiprinimas.

3.4 EESRK mano, kad reikia racionalizuoti ir supaprastinti administracinius ir reguliavimo apribojimus, susijusius su įmonių steigimu, ypač valstybių narių lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad veikiančios įmonės galėtų pasinaudoti technologijų ir prekybos teikiamomis vystymosi galimybėmis ir kad naujos MVĮ galėtų kurti naujas darbo vietas; taip būtų visapusiškai ir konkrečiai taikomas principas „pradėk nuo mažo“ ir įgyvendinamas Smulkiojo verslo aktas.

3.4.1 Be to, reikia priimti Europos MVĮ statutą ir geriau išnagrinėti Europos kooperatinę bendrovę siekiant padidinti jos skaidą.

3.5 Reikia sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ internacionalizacijai, padidinti verslo pasaulio atstovų dalyvavimą mokslinių tyrimų partnerystėse ir užtikrinti galimybę patekti į užsienio rinkas.

⁽⁹⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Europos pramoninių rajonų ir naujų žinių tinklų, OL C 255, 2005 10 14, p. 1, EESRK nuomonę dėl Technologijų parkų vaidmens besikeičiančioje naujųjų ES valstybių narių pramonėje, OL C 65, 2006 3 17, p. 51, ir EESRK nuomonę dėl Pramonės permainų, teritorijų vystymo ir įmonių atsakomybės, OL C 175, 2009 7 28, p. 63.

⁽¹⁰⁾ Žr. supaprastintą pateikimo į rinką duomenų bazės (angl. market access database, MADB) struktūrą ir prieigą prie jos.

3.5.1 Šio tikslo reikia siekti ir įgyvendinant strategiją, skatinančią kurti tarptautinius svarbiausių kūrėjų ir inovacijų lyderių – specialistų, mokslo darbuotojų, laisvųjų profesijų atstovų – tinklus. Taip būtų stiprinama sinergija ir vykdoma didesnė laisvųjų profesijų internacionalizacija.

3.6 Be to, reikia skleisti verslumo kultūrą, stiprinti iniciatyvumą ir moterų verslumą, šiuo tikslu ugdyti būtinus strateginius ir valdymo įgūdžius ir gerinti švietimą.

3.6.1 Taip pat reikia sukurti veiksmų planą, kurį papildytų kas pusmetį teikiami statistiniai duomenys apie Europos MVĮ ekonominius ir socialinius rodiklius.

3.7 Nuolatinis specialistų ir darbuotojų mokymas turėtų padėti užsitikrinti kvalifikuotus ir gerai informuotus žmogiškuosius išteklius lyčių lygybę skatinančioje sistemoje. EESRK prašo pirmenybė teikti ES, nacionalinio ir regionų lygmens kovos su jaunimo nedarbu veiksams, suteikti daugiau mokymosi galimybių, siūlyti kokybiškas stažuotes (angl. *work placement*), teikti

paramą diplomantams, ypač mokslo disciplinų, vykdyti kampanijas, kuriomis siekiama propaguoti pramoninę bei gamybinę veiklą ir skatinti verslumą, ypač moterų.

3.8 EESRK yra įsitikinęs, kad turi būti ugdomi inovacijų pritaikymo gebėjimai. Reikia stiprinti įgūdžių ir žinių tinklus, kurti naujos kartos pramoninius rajonus, vystyti technologijų perdavimui ir žmogiškųjų išteklių judėjimui tarp pramonės šakų palankią infrastruktūrą, mokslinių tyrimų centrus ir universitetus. Tai gali daryti ir Europos technologijos institutas (ETI), kurio veikla privalo apimti ir MVĮ.

3.9 Komiteto nuomone, reikėtų geriau koordinuoti vykdomas pavyzdines sektorių iniciatyvas atsižvelgiant į technologijų, investicijų ir žmogiškųjų išteklių mokymo ir tobulinimo aspektus.

3.10 Europos darbo rinkos išbris iš krizės labai pasikeitusios. Todėl darbuotojai ir verslininkai turi būti pasirengę (užsitikrinę tinkamus įgūdžius ir paramą) prisitaikyti prie pasikeitusių sąlygų. „Krizė nušlavė visą praeityje padarytą pažangą, todėl turime skubiai reformuoti darbo rinkas, užtikrinti, kad įgūdžiai atitiktų paklausą ir darbo sąlygos būtų palankios darbo vietoms kurti.“⁽¹¹⁾

2011 m. gegužės 4 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON

⁽¹¹⁾ Žr. László Andor, už užimtumą atsakingas Europos Komisijos narys, IP/10/1541, 2010 m. lapkričio 23 d.